

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังนี้

เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กับ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จำนวน 124 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS/For Window) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ และความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ใช้สถิติในการพรรณนาวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ ความเข้าใจในโครงการกับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้สถิติวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) และการทดสอบการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 3 ด้าน โดยสถิติ Analysis of Variance ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ ความเข้าใจในโครงการของประธาน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

อายุ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 50.8 มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี ช่วงอายุ 30-39 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.3, 12.9 และ 4.0 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คือ 47.08 ปี

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 56.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน รองลงมาคือ 5-6 คน, 1-2 คน และมากกว่า 6 คน ร้อยละ 31.5, 7.3 และ 4.8 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยคือ 4.25 คน

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 38.8 มีจำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม 20 คนหรือน้อยกว่า รองลงมาคือ 41-60 คน, 21-40 คน, มากกว่า 80 คน และ 61-80 คน ร้อยละ 25.8, 17.7, 12.1 และ 5.6 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มเฉลี่ยคือ 42.7 คน

รายได้ภาคการเกษตร ครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 62.1 มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.9 มีรายได้จากภาคการเกษตรมากกว่า 50,000 บาทต่อปี และรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ยคือ 43,193.55 บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร ครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 55.6 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรมากกว่า 50,000 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 44.4 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยคือ 75,829.03 บาท

รายได้รวมของครัวเรือน ครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 70.1 มีรายได้รวมของครัวเรือนมากกว่า 50,000 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 29.9 มีรายได้รวมของครัวเรือนน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี และรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยคือ 120,917.7 บาท

รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 52.4 มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านมากกว่า 50,000 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 47.6 มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี และรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านเฉลี่ยคือ 103,261.3 บาท

อาชีพนอกภาคการเกษตร ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 39.5 มีอาชีพนอกภาคการเกษตรคือ ก้าขาย รองลงมาคือ รับจ้าง, หัตถกรรม, ตัดเย็บเสื้อผ้า ร้อยละ 24.1

14.8, 12.4 ตามลำดับ ส่วนประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ไม่มีอาชีพนอกภาคการเกษตรเลย คิดเป็นร้อยละ 7.3

ตำแหน่งทางสังคม ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 43.6 มีตำแหน่งทางสังคม 2 ตำแหน่ง รองลงมาคือ เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอย่างเดียว ร้อยละ 33.9 รองลงมาคือมีตำแหน่งทางสังคม 3 ตำแหน่ง 4 ตำแหน่ง 5 ตำแหน่ง และ 6 ตำแหน่ง ร้อยละ 12.1, 5.6, 3.2, 1.6 ตามลำดับ

การฝึกอบรมด้านเคหะกิจเกษตร ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 52.4 ได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านเคหะกิจเกษตร เป็นจำนวน 1-5 ครั้ง รองลงมาคือ 6-10 ครั้ง, 11-15 ครั้งและมากกว่า 15 ครั้ง ร้อยละ 24.2, 8.1, 5.6 ตามลำดับ ส่วนประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเลยคิดเป็นร้อยละ 9.7 โดยเฉลี่ยแล้ว ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวน 6.24 ครั้ง

การได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 74.2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.8 เป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบล

ความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 60.5 มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับปานกลาง (6-8 คะแนน) รองลงมา คือ มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับต่ำ (3-5 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 27.4 และมีความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับสูง (9-10 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 12.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อความที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 มีอยู่ 2 ข้อ คือ ในเรื่องของความหมายของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งหมายถึงโครงการที่เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้โดยนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการให้มีคุณภาพ และในเรื่องของหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก็กรมส่งเสริมการเกษตร ส่วนข้อความที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตอบผิดมากที่สุดคือ ร้อยละ 50 มีอยู่ 1 ข้อ ได้แก่ เรื่องของการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจว่า รัฐนั้นจะเน้นการให้เงินสนับสนุนแก่ท้องถิ่น หรือมีหน้าที่ในการหาวัตถุดิบให้ อีกทั้งต้องรับภาระในการกระจายสินค้า ซึ่งเป็นการตอบผิด ในความเป็นจริงแล้วข้อที่ถูกคือ รัฐจะให้การสนับสนุนแก่ชุมชนต่างๆด้านเทคนิคเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

2. ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ด้านการส่งเสริมอาชีพ

ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 คะแนน และประเด็นที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังด้านการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนให้มีการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน และตรงความต้องการของผู้บริโภค โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 คะแนน

ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้าน พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 คะแนน และประเด็นที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรณรงค์ให้คนไทยหันมาใช้สินค้าในโครงการทำให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 คะแนน

ด้านเศรษฐกิจ

ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 คะแนน และประเด็นที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ช่วยให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 คะแนน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ด้วยค่าทางสถิติ Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มี 2 ตัวแปร คือ

1. การได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีความสัมพันธ์ทางลบ คือ -0.288 กับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลแล้ว จะมีความคาดหวังในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ น้อยกว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบล

2. รายได้รวมของครัวเรือนของครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีความสัมพันธ์ทางบวกคือ 0.235 กับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่า ครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรซึ่งมีรายได้รวมของครัวเรือนมากจะมีความคาดหวังในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มากกว่าครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีรายได้รวมของครัวเรือนน้อย

4. การเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ โดยการหาความแปรปรวน (ANOVA)

จากผลการวิเคราะห์โดยการหาความแปรปรวน (ANOVA) ของความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ มีความคาดหวังในด้านส่งเสริมอาชีพเป็นอันดับที่ 2 และ ในด้านเศรษฐกิจ เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคาดหวังต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากที่สุด ในความคาดหวังทั้ง 3 ประการ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ยังมีความน่าเป็นห่วงเพราะการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต้องการ

ความพอใจของผู้บริโภค ส่วนการรณรงค์แบบขอให้ช่วยซื้ออาจทำได้ไม่นาน จึงต้องหาทางลดระดับความคาดหวังด้านนี้ลงมา เพื่อให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องคิดช่วยตนเอง และมุ่งปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมากขึ้น

ส่วนความคาดหวังที่ร้องลงมาคือ ด้านการส่งเสริมอาชีพนั้น ทางหน่วยงานของรัฐควรจะตอบสนองในด้านการส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องการความรู้จากหน่วยงานของรัฐ ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคต่อไป

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ปัญหา และอุปสรรคของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความเห็นของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้แก่ การขาดความรู้ในการดำเนินงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสนับสนุนในเรื่องเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานจากรัฐบาลยังมีน้อย ขาดการรวมกลุ่มกันในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านซ้ำกันมาก จึงทำให้ขายได้ราคาน้อยและเจ้าหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล โครงการมีน้อย

ข้อเสนอแนะของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความเห็นของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้แก่ ควรจะมีเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ในการดำเนินการในโครงการให้มากกว่านี้ รัฐบาลน่าจะเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานในโครงการให้มากขึ้น เพราะเงินที่ทางรัฐบาลจัดสรรมาให้ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน อยากให้ทางหน่วยงานของรัฐหาเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน และให้ชาวบ้านมีงานทำ ให้รัฐบาลช่วยในการสนับสนุนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต อีกทั้งควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล โครงการให้เพียงพอต่อการติดตามงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในแต่ละกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ ความเข้าใจในโครงการกับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตลอดจนศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผลการศึกษารังนี้สามารถนำมาอภิปรายโดยแยกตามประเด็นของความคาดหวังไว้ 3 ประเด็นดังนี้

1. ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังในด้านการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นเป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่ช่วยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงานสร้างรายได้ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าและบริการ ส่งผลให้ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ คาดหวังว่าโครงการนี้จะช่วยส่งเสริมอาชีพของทางกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้มากขึ้น เพราะจากการมีผลิตภัณฑ์เด่นประจำตำบล อาจทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากขึ้นส่งผลให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้เอง ทำให้ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคชนบทสู่ตัวเมือง เกิดกระบวนการกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ภายในหมู่บ้าน อีกทั้งโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้กู้เงินกองทุนไปสร้างอาชีพในส่วนที่ตนเองคิดไว้ อาจทำคนเดียวหรือรวมกลุ่มกันทำก็ได้ ซึ่งประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามารถกู้เงินกองทุนหมู่บ้านนำไปใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มได้ และสามารถสร้างอาชีพให้แก่แม่บ้านเกษตรกรที่มารวมกลุ่มกัน ให้มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านมากขึ้น

2. ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังในด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าทางรัฐบาลได้จัดหาตลาดในการผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น โดยมีการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด , แหล่งชุมชน , แหล่งท่องเที่ยว , จากทางอินเตอร์เน็ตตำบล หรือการจัดงานแสดงสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้น ซึ่งประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คาดว่าโครงการนี้จะช่วยในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านได้มากขึ้น เพราะจากการมีตลาดในการขายผลิตภัณฑ์ที่มากขึ้นนี้เอง

3. ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าทางรัฐบาลช่วยสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโดยเงินส่วนใหญ่ได้มาจากเงินของกลุ่มแม่บ้านเอง และเงินจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน ส่งผลให้ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คาดว่า โครงการนี้จะช่วยในด้านเศรษฐกิจของกลุ่มแม่บ้านได้มากขึ้น เพราะมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์หลายแห่ง อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน อาจทำให้เศรษฐกิจของกลุ่มแม่บ้านดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ต่อไป

1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนของครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แสดงให้เห็นว่าครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีรายได้รวมของครัวเรือนมากจะมีความคาดหวังต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาก ส่วนการได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางลบ กับความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แสดงว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลแล้วจะมีความคาดหวังต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์น้อย ดังนั้นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรสอบถามปัญหาต่างๆที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลแล้ว หาสาเหตุของปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ต่อไป

2. ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการนี้ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีการพัฒนาทั้ง 3 ด้านให้มากขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพัฒนาต่อไป

3. หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แก่ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐให้มากขึ้น เนื่องจากว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจว่า รัฐนั้นจะเน้นการให้เงินสนับสนุนแก่ท้องถิ่น หรือมีหน้าที่ในการหาวัตถุดิบให้ อีกทั้งต้องรับภาระในการกระจายสินค้า ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจที่ผิด ในความเป็นจริงแล้วรัฐจะให้การสนับสนุนแก่ชุมชนต่างๆด้านเทคนิคเพื่อพัฒนา คุณภาพผลิตภัณฑ์ ไม่ใช่เน้นการให้เงินสนับสนุนแก่ท้องถิ่นเพราะมักจะไปทำลายความสามารถ ในการพึ่งตนเอง หรือในเรื่องวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องหาเอง ไม่ใช่รัฐ จัดหาให้ เป็นต้น ซึ่งในเรื่องต่างๆที่กล่าวมานี้หน่วยงานของรัฐจะต้องชี้แจงรายละเอียดในเรื่อง ต่างๆให้ดี เพื่อให้ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง รู้จักพึ่งตนเองใน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ จึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีการศึกษาวิจัยรายละเอียดในเรื่องของรายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาค การเกษตร รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ว่ามีสัดส่วนของรายได้กระจายในระดับตำบลมากน้อย เพียงใด
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบของกรณีศึกษา เพื่อศึกษาถึงความคาดหวัง ของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่างๆ โดยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเพิ่มเติม และ ช่วยให้งานวิจัยความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาการประเมินผลโครงการ และติดตามผลในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่อยู่ ภายใต้งานดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของรัฐบาล